

Siposné dr. Kecskeméthy Klára–Sipos Ferenc

**A HŐSI MÚLT KRÓNIKÁSA
(KIVÁLÓ HAZÁNKFIA: PÉNZES JÁNOS REGÉNYES ÉLETÚTJA)**

„Minden kijárat egyben bejárat valahova”
(Every exit is an entry somewhere)
Tom Stoppard angol drámaíró

A szerzők cikkükben Péntzes János, katonai akadémikus, katonatiszt, hegyivadász hadnagy hadifogoly, fizikai munkás, színész, díszletmunkás, segédrendező, rendező, rádiós, TV producer író, költő regényes életével foglalkoznak.

2006. május 20-án, az ausztráliai Melbourne-ben a Magyar Központ Social Club helyiségében, őexcellenciája *Fodor Lajos*, canberrai magyar nagykövet nyújtotta át *Péntzes János* szolgálaton kívüli hegyivadász hadnagy úrnak az Aranykor kitüntető cím arany fokozatát és a Magyar Kultúra Lovagja kitüntetések. Az eseményen a kitüntetett barátai, katonabajtársai és tisztelői vettek részt.

Kulcsszavak: Péntzes János, Magyar Királyi Honvéd Ludovika Akadémia, Magyar Kultúra Lovagja, Száznapos Ünnepe, díszkard, Ausztrália

Siposné dr. Kecskeméthy Klára–Sipos Ferenc

Chronicler of the heroic past (Illustrious patriot: János Péntzes' s romantic walk of life)

The authors of the article deal with János Péntzes' s romantic life, military cadet, officer, a mountain infantry second lieutenant, prisoner of war, blue-collar worker, actor, scene-shifter, assistant director, director, radioman, TV producer, writer and poet.

On May 20, 2006 in the Hungarian Centre's Social Club, Melbourne His Excellency Ambassador Lajos Fodor handed over to János Péntzes off duty mountain infantry second lieutenant the Golden Class of the Golden Age and the Cavalier of the Hungarian Culture Awards. On the event the laureate was accompanied by his friends, comrades and followers.

Keywords: János Péntzes, The Royal Hungarian Ludovica Defense Academy, Cavalier of the Hungarian Culture, 100-day ceremony, honorary sword, Australia

Az Aranykor Kitüntető Címet a honvédelmi miniszter adományozza azoknak, akik a honvédelem ügye érdekében huzamos időn keresztül kiemelkedő tevékenységet végeznek. Péntes János 2005. október 23-a, nemzeti ünnepünk alkalmából a Bolyai János Honvéd Alapítvány vezetőségének kezdeményezésére kapta meg a kitüntetést. A második kitüntetést a magyar kultúra megőrzése, fejlesztése és határon túli ápolása érdekében végzett több évtizedes eredményes tevékenysége alapján ítélik oda. A felterjesztésben hangsúlyozták többek között, hogy Péntes János a Melbourne-i Ludovikás Bajtársi Közösség összefogójaként a Bolyai és a Kossuth emlékkard adományozásával kezdeményezte a Száznapos Ünnepek felelevenítését, a nagyvilágban szétszéledt bajtársaival összefogva pedig elkészítette az Emlékek Újtát járva 1942–1944 című könyvet, amely az utolsó tisztavatások történeti kronológiája. Rendületlenül képviseli a magyar kultúrát Ausztráliában. Életútja, eddigi áldozatos munkája és példamutató tevékenysége alapján volt méltó e kitüntető címre.

A 82 éves Péntes János a kitüntetések átvétele után meghatottan mondott köszönetet: „... *Őszintén szólva, nehezen vettem tudomásul, hogy miért éppen én részesülök ebben a megtisztelő és számomra teljesen váratlanul ért kitüntetésekben. Hát ki vagyok én? Akkor, amikor talán számos más, nálam értékesebb honfitársam után következhetnék csak a sorban. A közismert latin mondást idézem: Primus inter pares... 50 éves emigrációs életem alatt soha nem törekedtem, mint annyian sokan mások, hogy a paresek előtt és fölött primus lehessen. Tudatosan semmi közéleti szereplésre nem vállalkoztam, és nem vállalkozom.*” Beszédét a töle megszokott öniróniával fűszerezve fejezte be: „... *Fogalmam se volt arról, hogy ezt a kitüntetést rendkívüli, nagynevű külföldi és magyar személyiségeknek is odaitélték az elmúlt évek folyamán. Többek között posztumusz Erzsébet királynőnek, George Patakinak, New-York állam magyar származású kormányzójának. Megkapta Jókai Anna közismert magyar író is.*”

A 86 esztendő történései

A hegyivadász hadnagy

Tényleg ki ő és hogyan érdemelte ki azt a megkülönböztetett tiszteletet, amellyel körülvesszik mindazok, akik ismerik? Nemi túlzással azt kell mondanunk, hogy modern korunk polihisztora: katonai akadémikus, katonatiszt, hadifogoly, fizikai munkás, színművészeti akadémiás, színész, rádiós, földönfutó, díszletmunkás, segédrendező, rendező, ismét rádiós, TV producer, nyugdíjas író, költő, egy nagyszerű közösség tagja és egyik mozgatórugója – egy személyben.

1924. október 19.-én született. Édesapja magyar királyi honvéd ezredes volt. 1934-től 1942-ig a pécsi Zrínyi Miklós Katonai Kollégiumban tanult, ahol kitűnő eredménnyel érettségizett. 1942 októberében megkezdte a katonai akadémiai tanulmányait Budapesten. Diplomáját 1944. augusztus 20-án vette át a Magyar Királyi Honvéd Ludovika Akadémián. Egyidejűleg hegyivadász hadnaggyá avatták.

Az ifjú tiszteket akkoriban szinte azonnal harcoló alakulatokhoz vezényelték. A háború hátralévő kilenc hónapjában, 474 akkor végzett bajtársa közül 74-en vesztették életüket a harcokban.

A háború számára Ausztria amerikai megszállási övezetében ért véget. Mivel Nyugaton nem tudta megtalálni családtagjait, elhatározta, hogy visszatér Magyarországra, szülőhelyére. A háborúból hazatérőket azonban nem babér, diadalkapu fogadta, hanem börtön, internálás.

A Magyar Királyi Hadseregben szolgált tisztársaihoz hasonlóan sem őt, sem édesapját nem vette állományba az újonnan létrehozott hadsereg. Horthysta tisztként osztályidegennek minősítették őket. A honvédtiszti hivatásról, amelyre számos bajtársukkal együtt életüket

tették, le kellett mondaniuk. Számukra nemcsak a háború ért véget, de egész addigi egzisztenciájuk megsemmisült, semmijük nem maradt. Az otthonuk teljesen elpusztult, mindenüket elvesztették. Szerencsések voltak, hogy a családjuk tagjai túléltek a háború borzalmait. A következő két esztendőben politikailag megbízhatatlannak minősítve és választójoguktól megfosztva részes munkásként dolgoztak egy kis vidéki faluban.

A Nyugaton fogságba esett egykori honvédtisztek közül sokan a megtorlástól tartva nem tértek haza, hanem Amerikától Ausztráliáig szétszéledtek a nagyvilágban. A kemény ludovikás nevelésnek azonban valamennyien hasznát látták: mind az itthon maradottak, mind a külföldre távozottak megállták a helyüket az életben.

A színművész

1947-ben elérkezett az idő, hogy a semmiből újra kezdhesse az életét. Követve vágyait és álmait, kétségtelen tehetségének és szerencsésének köszönhetően színművészeti hallgatóként felvették a budapesti Színház és Filmművészeti Akadémiára. Négy munkával és tanulással eltöltött év után színművész diplomát szerzett, és azonnal megkapta az első szerződését a Honvéd Színházhoz.

Egyszerre nőtt és kezdte meg színészi karrierét. Legemlékezetesebb alakításait a Díszmagyar című filmben (1948), a Különös házasság című színdarabban (Magyar Színház, 1949); a Magyar Elektrájában (Nemzeti Színház, 1949); *Moliere* Úrhatnám polgárjának bemutatóján (Nemzeti Színház, 1951); *Csehov* Cseresnyéskertjében (Nemzeti Színház, 1950); *Mikszáth* Különös házasság című darabjában (Nemzeti Színház, 1951); a Titkos küldetés című darab bemutatóján (Nemzeti Színház, 1951); *Tolsztoj* Szellemesek című darabjában (Vígsház, 1951); *Moliere* Tartuffe-jében (Nemzeti Színház, 1952) és a Rákóczi hadnagya című filmben (1953) formálta meg. Kislánya, *Pénzes Évike* 1952-ben „Gyurikaként” az Állami Áruház című filmben szerepelt, akihez *Feleki Kamill* az emlékezetes, nagyszerű dalt énekelte: „Mert ember lesz az én kis unokám”

Soha nem volt tagja egyetlen politikai pártnak sem. A Színház és Filmművészeti Akadémián természetesen „számon tartották” előéletét. Az erről szóló szigorúan titkos dokumentumot a rövid életű 1956-os októberi forradalom izgalmas és mámorító első pár napjának időszakában szerezte meg. Lássuk, hogyan nézett ki akkoriban egy „deklasszált egyén” jellemzése!

„Pénzes János: IV. éves színész végzős hallgató.

1924-ben született. Iskolai végzettsége: reál érettségi. Apja: nyugalmazott ezredes. Az érettségi elvégzése után a Ludovika Akadémiára ment, ahol kétévi kiképzés után hadnaggyá avatták. 1944-ben Németországba ment zárt egységben. Itt esett amerikai fogságba. Hat hónapig volt fogságban, akkor önként hazajött. Fakitermeléssel és földmunkával foglalkozott, apjával együtt. 1948-ban került a Főiskolára. Igen zavarosak a nézetei. A Horthy-hadsereg tiszt gőgje még megtalálható benne. Büszke arra, hogy Ludovikás-tiszt volt és arra is, hogy a tanfolyamon rangelső lett. Nem ismeri el, hogy a Horthy-hadsereg lealjasította a katonákat. Például hozza fel apját, ki harminc évig volt katona és mindég „becsületes” volt. /Két szökött katona hozzáment, hogy segítsen rajtuk és ő nem jelentette fel őket./ Kétségtelenül őszinte ember benyomását kelti, nem titkolta múltját és azt sem, hogy még nem teljesen a népi demokrácia híve, hivatkozva, a neveltetésére. Bizonytalan. Szakmai vélemény jó róla. Állítólag egyike a legjobbknak az osztályán. Valószínű, hogy mióta az iskolán van, fejlődött, de szerintem még mindég nem annyira, hogy az új színésztípust belőle alkossuk meg. Már koránál fogva sem lehetséges, hogy teljesen átnevelődjön. Szerintem nem alkalmas színészi pályára. Budapest, 1951. február 27.”

Az októberi harcokban nem vett részt fegyveresen, azonban a színháza tagjai beválasztották a *forradalmi tanácsba*. Ebben a minőségében – három hónappal, a beözönlő friss szovjet hadosztályok második és megsemmisítő csapása után is – aktívan közreműködött az országos sztrájkban.

Emigráns évek az új hazában

Az 1956 őszi budapesti történéseket követően feleségével és az akkor 4 és fél éves kislányával elhagyta Magyarországot. Ausztriába akartak menni, ahonnan esélyük volt Ausztráliába távozni. Mire azonban elszánták magukat, a szovjet tankok lezárták az osztrák határt, így Jugoszlávián keresztül jutottak ki. Hosszú hajóút után, várakozással teli reménnyel érkeztek meg az ötödik kontinensre. Természetesen aggódtak, hogy milyen jövőjük lesz egy teljesen új és más világban. Korábbi képzettségével (katonatiszt és színművész) nem sok reménye volt megfelelő munkát találni. Az angol nyelvtudása ekkor csaknem nulla volt.

Szerencséjére pár héten belül sikerült munkát szereznie, ideiglenes színpadi segédasszisztens volt a melbourne-i Princes Színházban az Elizabethan Opera Társulat operaidénye idején. A díszletezés megkezdése után hét nappal a Tosca kész volt a bemutatóra. Ekkora – ismét nagy szerencséjére – rájöttek, hogy John, ez a magyar fickó, habár nagyon csekély volt az angol tudása, az esti előadások során nemcsak díszletmunkásként „hadrafogható”.

Hamarosan már nemcsak az esti előadások előkészítésében, a díszletek felállításában vett részt, hanem az előadásokra is ott maradt. Ösztönös megérzései és tíz éves színházi tapasztalata képessé tette arra, hogy kitalálja, mikor, hol és mi a feladata a díszletmunkásnak. Fiatal, 33 éves, ambiciózus ember volt az új országban. A színház családias, testvéri légkörű folyamatos lehetőséget biztosított számára az angol nyelv elsajátítására.

1956-ban, a melbourne-i olimpia évében a legjobb pillanatban került újoncként a helyi televíziós iparba. A szilveszteri élő tv-műsorban a 2. csatorna kis 33-as stúdiójában találta magát a kamerák előtt, mint egy kissé tanácstalan kulisszatologató, a szereplőkkel énekelve a hagyományos Old Lang Syne-t. (Legalább is, megpróbálta a száját mozgatni szinkronban a többiekkel.)

Három év alatt jó és biztos angol nyelvtudásra tett szert, sikerrel levizsgázott a nyelvből. Hamarosan színpadi menedzser és TV-szerkesztő lett. A következő 20 évben televíziós műsorszerkesztőként dolgozott. *Pénzes János* minderre így emlékezik: „... *Az első próbatételeim egyike volt az április 25-ei ANZAC-napi megemlékezés helyszíni adása volt Shrine of Remembrance,ⁱ az I. világháború hősi emlékhelyéről Melbourne-ből.ⁱⁱ Furcsa vigasz volt ez viharos éveimért. Katonatisztként, színészként sohasem sikerült elérni a jól megcsinált sikert a hazámban, de megtaláltam azt, új választott hazámban, Ausztráliában.*”

„Nyugállományban”

1978-ban egy korábban elszenvedett lovas baleset okozta gerincsérülés miatt aránylag fiatalon, 57 éves korában, nyugdíjba vonult. Búcsút kellett mondania a TV mámorító, elgondolkodtató és számára nagyon eredményes világtól. Mindamellet azt mondta: „... *Bár vannak emberek, akik teljesen elkallódtak és megtörttek a nyugdíjban, az én nyugdíjas éveim merőben szabálytalanul teltek. Mindennapjaimban nagyon elfoglalt vagyok. Soha nem érzem magam fáradtnak, inkább mindig azt szeretném, ha egy nap több órából állna, egy hétnek több napja és egy hónapnak több hete lenne, és legyen még annyi napja életemnek, amennyit a mindenható Isten még kegyesen megenged nekem.*”

Valójában élete nyugdíjba vonulása után teljesedett ki. A televízióban eltöltött rendkívül időigényes évei után fáradhatatlanul újabb és újabb elfoglaltságot keresett magának a melbournei magyar közösség életében. Emellett verseket írt és szavalt, két, magyar nyelven írt könyvet jelentett meg. Az egyik az Ausztrália történelméről szóló Szeretem e napsütötte földet (I Love This Sunburned Country),ⁱⁱⁱ a másik az Emlékek útját járva 1942–1944 (Recalling the Past from 1942–1944) címet viselte.

1984-ben az Ausztrália történelméről írt könyve előszavában *Csapó Endre* író az alábbiakat írta: „Kevés könyv lehet büszke arra, hogy megjelenését a közönség követelte azt követően, hogy annak már minden részletét hallotta. Ez már csak azért is meglepő, mert az emigrációs könyvkiadás sok panasza között az első és legnagyobb, hogy a megjelent könyveknek nem akad elég vásárlója. A könyv, melynek címe »Szeretem e napsütötte földet«, bizonyítást tesz arról, hogy érdeklődéssel fordulunk új hazánk történelme felé, amelyet Pénzes János jóvoltából végre magyarul hallhattunk először és olvashattunk.” A könyvet a magyar emigráció Adelaideben élő jeles és neves személyisége, *dr. Dezséry András* és a Magyar Élet közös gondozásában adták ki.

Pénzes János az első művének születésére így emlékszik vissza: „... Amint láthatjátok ez egy szerény kis füzetecske. 16 évvel a könyv kiadása után, az SBS rádió nemzeti adásaiban újra sugározta. Időközben nem egy érdeklődő keresett meg, kérdezte, hogy meg lehet-e még venni a könyvet. S mindenkinek azt kellett mondanom, ez már régen elfogyott. Hát, ha valamire büszke vagyok, arra, hogy ezt a könyvet a honfitársaim, Ausztráliában élő magyarok kapkodták szét.” Az Emlékek útját járva 1942–1944 című könyvben *Pénzes János* fáradságot nem ismerve, önmagát nem kímélve páratlan, egyedül álló emléket állított a Honvéd Ludovika Akadémián, a Bolyai János Honvéd Műszaki Akadémián, magyar királyi vitéz nagybányai Horthy István Honvéd Repülő Akadémián 1944. augusztus 20-án, Szent István napján hadnaggyá avatott évfolyamoknak, a hazai katonai felsőoktatás e patinás intézményeiben utolsóként végzeteknek. „... Esküszünk, hogy szent hazánkért minden külső és belső ellenség ellen, bárki legyen is az, mindenütt és minden alkalommal, ha kell, életünk és vérünk feláldozásával is, vitézül és férfiasan harcolunk” – hangzott az avatottak esküje.

Több mint 5 éven át gyűjtötte az adatokat, az emlékeket és levelezett. Több mint ezer levelet küldött szét a világ négy sarkába szétszóródott barátainak. Elgondolása kezdetben az volt, hogy csupán egy szűk körnek, saját magának és bajtársainak szóló füzetecskében örökíti meg a történeteket. Aztán, ahogy gyűlt az anyag, rádöbrent, hogy itt többről van szó. Egy tragikus történelmi kor egy szeletének hiteles lenyomatáról.

Hangsúlyozni kell, hogy levéltári anyag, hiteles okmány nem állt a rendelkezésére. Amikor az összegyűjtött hatalmas anyagot rendszerezte és a könyv szerkezetét, vázlatát összeállította, elvitte jó barátjához a Magyar Élet tulajdonosához, kiadó-szerkesztőjéhez. A szerző kételkedett a könyve sikerében: „ki a fene fogja ezt elolvasni, kit érdekel ez?” *Márffy Attila* átnézte az összegyűjtött páratlan dokumnetumokat, fotóket és a következőket mondta: „Jánuskám, ez messzemenően nemcsak a te évfolyamodnak és a katonaságnak a története, egy korszak története”. Ezzel a bátorítással *János* nekiveselkedett a hatalmas anyag rendszerzésének és végül is megszületett az Emlékek útját járva című könyv. *Márffy Attila* felesége, *Ágnes* tördelte a kéziratot. Nem kis munka volt, mert a könyv 345 oldalra sikeredett.

A könyvhöz a világ minden tájáról, eredeti, korhű fényképeket kért. Több mint 360 fotó gyűlt össze, amelyek nagyon megviselt állapotban voltak. Az 50 évig albumok mélyén őrzött, meggyűrt, megfakult képanyagból kellett nyomtatásra alkalmas anyagot készíteni. Ekkor egy régi jó barátja és bajtársa: *Bárd-Brucker Béla* sietett a segítségére, akinek megmutatta a fényképek megfakult, összegyűrt halmazát. *Bárd-Brucker* szakszerűen felújította és nyomtatásra alkalmassá tette őket, hogy azok beilleszthetők legyenek a könyvbe.

A könyv 1000 számozott példányban jelent meg, amelyből 400 példány került Magyarországra. (E sorok írója büszkén vallhatja magát a 0926 számú példány

tulajdonosának.)Pénzes János minden még élő évfolyamtársának, az elesettek és az időközben elhaltak legközelebbi hozzátartozóinak, a még élő volt tisztjeiknek,tanáraiknak, a három katonai főiskolai könyvtáraiknak, a Hadtörténeti Intézet és a Múzeumnak és az Országos Széchényi Könyvtárnak szánt egy-egy példányt. A négymászásnyi könyvcsomag elosztása Dr. Martin Kornél nyá. alezredes és Dr. Kakasi Gyula nyá. ezredes urak áldozatos munkájának köszönhető.

A Száznapos ünnepség és a Ludovika Fesztivál

Pénzes János a Melbourne-i Ludovikás Bajtársi Közösség összefogójaként emlékkardok – a Bolyai és a Kossuth emlékkard – adományozásával kezdeményezte a Száznapos Ünnepség felelevenítését.

A Száznapos Ünnepség eredete a 18. századig nyúlik vissza. 1919-ig a volt Osztrák-Magyar Monarchia tisztképző intézményeiben (Bécsújhely, Mödling, Ludovika stb.) tartottak először a tisztte avatás előtt 1000, majd 500 nappal ünnepséget.

Az 1900-as évek elején, az akadémiai kiképzésben kimagasló teljesítményeket felmutató hallgatók részére, látható és viselhető, kitüntetés-jellegű megkülönböztetésként díszkardot és ezüst sarkantyút adományoztak. 1927-ben a Ludovika Akadémiát és a volt Császári és Királyi bécsújhelyi és mödlingi akadémiákat 1917-ben végzett magyar hallgatók, alapítványt tettek. Díszkardot ajánlottak fel az akadémia parancsnokságának azzal a rendeltetéssel, hogy azt minden esztendőben a minden tekintetben legkiválóbb IV. évfolyambeli akadémikus viselje.

A Ludovika Akadémián 1924-ben elevenítették fel a szokást, de ekkor az avatást megelőzően 100 nappal. A végzős hallgatók az osztályteremben a táblán a létszámadatok alatt a hátralévő napok számát is felírták. A Száznapos Ünnepség házi ünnepséggel kezdődött, majd a parancsnoki és tisztikarral együtt, bajtársi vacsorával ért véget, amelyen a végzős hallgatók is részt vettek. Az első pohárköszöntőt az akadémia parancsnoka tartotta, őt a végzős évfolyamelső pohárköszöntője követte. Az ünnepség célja a bajtársi összetartozás szellemének erősítése, és a ludovikás hagyományok, szokások ápolása volt.

A volt m. kir. Honvéd Ludovika Akadémiát végzett tisztek Melbourne városában élő Bajtársi Közössége Emlékkardot adományozott a Kossuth Lajos Katonai Főiskola és a Bolyai János Katonai Műszaki Főiskola 1992-ben avatásra kerülő évfolyamain, a képzésben kimagasló teljesítményt felmutató rangelső hallgatóknak. Ekkor éledt újjá a Száznapos ünnepség és a Díszkard ünnepség hagyománya a katonai főiskolákon. Katonai díszünnepség keretében elsőként *Szabó János* mk. vezérőrnagy, főiskolaparancsnok adta át a kardot a kimagasló eredményt felmutató végzős hallgatónak.

A kardok a hősiesség és a barátság maradandó jelképei, amelyek emlékeztetik viselőjüket a haza iránti önfeláldozásra, az elődök emberi és vitézi helytállására, a magyar katonai becsület minden körülmények közötti megőrzésére. A kard viselője az avatásig jogosult ünnepi alkalmakkor az emlékkardot hordani.

2010. május 29–30-án másodszor tartotta meg a Száznapos Ünnepséget a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem az Orczy-kertben. A végzős katonahallgatók ünneplése 2009-ben került vissza az egykori Honvéd Ludovika Akadémia épülete mögötti rétre, ahol egykor több mint 9000 Ludovikás akadémikust avattak tisztté. Az I. Ludovika Fesztiválon a felsorakozó több mint 200 fős hallgatói díszzászlóalj és a 75 fős végzős hallgatói díszszázad együtt ünnepelt az Orczy-kertben a családokkal, barátokkal, egyszerre volt egyetemi rendezvény, a honvédség bemutatása és majális is egyben. A Száznapos Ünnepségen a hagyományoknak megfelelően átadták a legjobb végzős hallgatóknak a díszkardokat és dísztőröket, valamint más egyetemi elismeréseket.^{iv}

* * *

1992-ben Pénzes János hazánkba látogatott, abból az alkalomból, hogy a várban, a Hadtörténeti Intézet és Múzeum belső udvarának falán elhelyezzék a melbournei ludovikások által adományozott három márvány emléktáblát: „... *Könyvünk kiadásakor azt is elhatároztuk, ha a költségeken felül jelentősebb összeg maradna fenn, úgy azt hősi halált halt évfolyamtársaink emlékművére fordítjuk. Így aztán három nagyméretű márvány emléktábla készült, azon 74 hősi halottunk neve arannyal bevésve. Március 14-re tűztük ki az avatást. Megrázó és felemelő élmény volt mindnyájunk számára a Hadtörténeti Intézet és Múzeum udvarán azon a hideg napon. Bár évek óta vártam ezt a pillanatot, ezt a megvalósulást, de mégis, mikor ott álltunk körben, szemben velem volt évfolyamtársaim és készülnöm kellett a beszédre, nagyon szorongatta a torkomat valami. A megrázóan szép beszédek után négyen olvastuk fel a falra erősített emléktáblákról halottaink nevét. Az összegyűltek minden név után hangos »Jelen!«-nel válaszoltak. És nekünk egy-egy arc jelent meg élön: ifjú bajtársak, akiknek csontjai jeltelen sírokban porlanak. Meghatódva csendes hálát adtunk magunkban, hogy a jó Isten megengedte nekünk, hogy nevüket megörökítve felvéshettük.»*

Pénzes János múlhatatlan érdemeket szerzett fáradhatatlan munkájával, a magyar királyi honvédség legjobb hagyományainak őrzésével és megismertetésével, töretlen hűségével a Ludovika Akadémia szellemiségéhez. Munkássága nyomán betekintést nyerhetünk az egykori tisztképzés vezérlő elveibe, gyakorlati megvalósításába, amely nagy hatást gyakorol a mai tiszti generációra is. Minderről így emlékezik: „*Beszédeimben és a beszélgetések során mindig éreztetni akartam, hogy ez a szellemiség, ami bennünket, régieket összetartott oly hosszú és nehéz időn át, ez most hazatér, haza szeretne térni és hatni akar. Bár a lelkekbe nem tudok belelátni, mégis éreztem, hogy igény van erre a szellemiségre, és hogy van ebben valami felemelő és reményt keltő a jövő számára.»*

A Magyar Királyi Honvéd Ludovika Akadémiának és testvérintézményeinek kiváló tanári karai magas színvonalon oktatták a felvételi követelményeknek megfelelő tiszteket. Ennek következtében a három felsőfokú katonai tanintézmény olyan általános és katonai műveltséggel rendelkező kemény, kötelességtudó, fegyelmezett és lovagias elitet bocsátott ki, amit a polgári élet is elismert és irigylésre méltónak tartott. Az egykori Hadi Főtanoda falai között az akadémikusok örök, erkölcsi értékekre alapozott, nemzet és hazaszeretetre irányuló nevelést kaptak.

Damó Elemér a 2009 szeptemberében megrendezett rubin- és vasdiploma-osztó ünnepségen az akadémiai képzésről a következőket mondta: „... *belénk táplálták a becsületességet, a zászló tiszteletét, a bajtársiasságot, a bátorságot, a leleményességet. Megtanították, hogy a közérdek megelőzi az egyéni érdeket. Megtanították, hogy a ránk bízott katonák nem ólomkatonák, hanem emberek. Ennek nehéz időszakokban, különös jelentősége van.»^v*

Ők a legszebb, de a legnehezebb és legönzетlenebb pályát választották. Magyaroknak lenni sohasem volt könnyű. A honvédelem mellett mindig európai hivatást teljesítettek, mert hazánk mindenkor országútja volt a világtörténelem romboló viharainak, kelet és nyugat, észak és dél egymásra törekvéseinek gyújtópontjában feküdt. De erősítette szívüket és lelküket a magyar hősök szelleme, akik egy évezreden át védelmezték a magyar hazát.

A tisztképző akadémiákon az eskütétel után kardot rántottak és a "Hazáért mindhalálig!" életcélú parancs teljesítését vállalták. Akik hősi halált haltak, illetve időközben eltávoztak közülük, fogadalmukat már teljesítették és a Hadak Útjáról figyelhetik a még földön járó bajtársaik életmenetét...

*

A Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem 1992-től emlékdiplomát, illetve díszoklevelet adományoz a jogelőd tisztképző intézményekben végzett tiszteknek. A katonai felsőoktatás az értékeket megőrizve, a hagyományokat tiszteletben tartva, újakat teremtve, a nyitottság és folyamatos megújulás szellemében méltó utódja a Honvéd Ludovika Akadémiának, a Bolyai János Honvéd Műszaki Akadémiának és a magyar királyi vitéz nagybányai Horthy István Honvéd Repülő Akadémiának. Hitelesség, szakszerűség, dinamizmus – ezek egyetemünk vezérlő elvei.

Felhasznált irodalom

- Anna Ambrosy: Immigrant stories. Melbourne, 2006, p. 90
 Csepelyi Rudolf: A katonák hazatértek. Magyar Élet, 1992. augusztus 20., p. 20.
 Egon F. Kunz: The Hungarians in Australia. (Magyarok Ausztráliában) 1985
 Nagy László: A "Bolyai kard" és a "Száznapos ünnepség" története, Nemzetvédelmi Egyetemi Fórum 2000/6-7.
<http://www.zmne.hu/Forum/00junjul/szaznapos.htm>
 Papp Ferenc: Kiemelkedő rendezvények. Nemzetvédelmi Egyetemi Fórum
<http://www.zmne.hu/Forum/jubileum/kiemelkedo.htm>
 Péntes János beszéde kitüntetése alkalmából 2006. május 20-án Melbourn-ben.
 Péntes János: Szeretem e napsütötte földet. Ausztrália rövid története. Dezsery Ethnic Publications, Adelaide, 1984
 Péntes János: Emlékek útját járva (1942–1944). Melbourne, 1989, p. 345.
 Sandy Watson: 56 Faces riport. 2006. augusztus 20.

ⁱ A Viktória-állambeli I. világháborús emlékhely, hősi emlékmű honlapja

http://www.shrine.org.au/content.asp?Document_ID=1

ⁱⁱ Az ANZAC az ausztrál és az új-zélandi hadseregek egységeiből álló katonai erő megjelölésére használt rövidítés. Az Australian and New Zealand Army Corps nevet eredetileg az ausztrál-új-zélandi hadtest kapta, amelyet röviddel az első világháború kitérése után hoztak létre, és amely Gallipoli-nál partra szállva harcolt a török csapatok ellen.

ⁱⁱⁱ <http://mek.niif.hu/02200/02255/02255.htm>, Péntes János: Szeretem e napsütötte földet, Ausztrália rövid története, Dezsery Ethnic Publications, Adelaide, 1984

^{iv} . Ludovika Fesztivál 2010. május 29–30.

http://portal.zmne.hu/portal/page?_pageid=34,148234&_dad=portal&_schema=PORTAL

^v Rubin- és vasdiploma-osztó ünnepség 2009. szeptember 24.

http://portal.zmne.hu/portal/page?_pageid=34,111097&_dad=portal&_schema=PORTAL